

AJANKOHTAISTA SUOMEKSI

2024-02-24

Programmanus

av Milla Eronen

Moi! Kiva, kun kuuntelet UR:n ohjelmaa Ajankohtaista suomeksi, joka on suunnattu ruotsinsuomalaisille yläkoululaisille. Tämän ohjelman aiheena on monikielisyys.

Tässä ohjelmassa tapaamme tutkija Jenni Alisaaren, ja myös monikielisen seitsemäsluokkalaisen Inari Herdin.

- *Isän luona suomea ja joskus puolaa, ja äidin luona puolaa ja ruotsia.*

Minä olen Milla Eronen, tervetuloa mukaan.

Monikieliset aivot on paremmat aivot

Monikielisyys on maailmassa tavallisempaa, kuin se että puhuu vain yhtä kieltä.

Jenni Alisaari on tutkija, ja suomen kielen lehtori Tukholman yliopistossa. Kysyimme häneltä mitä hyötyä monikielisydestä on:

Jenni Alisaari:

- *Monikielisydestä on ihan hirveästi hyötyä.*

Ensinnäkin me tiedetään että ihmisten aivot on ihan erilaiset silloin kun on kaksikielinen tai useampikielinen. On paljon taitavampi.

Ja sitten on sellaista aivojen joustavuutta enemmän, ja siellä se ihan se valkoisen aineen määrä on suurempi, mikä tarkoittaa sitä, että ne on vähän niinkuin paremmat aivot.

Se, että oppii kaikkia koti- ja äidinkieliä yhtä hyvin vaatii kuitenkin sitä, että käyttää kieliä mahdollisimman monella eri tavalla.

Jenni Alisaari:

monikielinen
flerspråkig
tutkija
Forskare
lehtori
lektor,
universitetslärare
kaksikielinen
Tvåspråkig
aivot
hjärna
useampi
flera
taitava
skicklig
joustavuus
flexibilitet
valkoinen aine
vit substans (i
hjärnan)
peruskielitaito
grundläggande

- *Se ei vaan riitä että on sellainen peruskielitaito jos haluaa vaikka opiskella, tai tehdä töitä sillä kielellä. Sitten pitää myös tehdä töitä sen kielitaidon vahvistamisen eteen.*

Kieliä voi oppia paremmin ja kielitaitoa ylläpitää monin tavoin. Esimerkiksi lukemalla, kuuntelemalla podcasteja, tai vaikkapa sillä, että on samankielisiä kavereita. Mutta koulukin voisi auttaa:

- *Tärkeintä on, että nähdään kaikki kielet tärkeinä ja arvokkaina. Että osataan nähdä se, että kaikki kielet ovat hyviä ja niitä voi kaikkia käyttää. Ja niitä voi kaikkia käyttää oppimisessa. Esimerkiksi koulussa voidaan tehdä ryhmitöitä sillä tavalla, että samaa kieltä puhuvat oppilaat työskentelevät yhdessä.*

On siis tärkeää, että kaikkia kieliä arvostetaan yhtä paljon. Eri kielten käyttäminen voisi myös olla osana ihan tavallista koulupäivää.

Inari puhuu kolmea kieltä

Tapasimme myös Malmössä asuvan monikielisen seitsemäsluokkalaisten Inari Herdin. Hän käyttää päivittäin kolmea kieltään.

Inari Herd:

- *Kun olen äidin luona niin puhun puolaa ja ruotsia, ja isän luona vähän puolaa ja suomea. Ja sitten koulussa ruotsia.*

Inarin kolme kieltä ovat keskenään kovin erilaisia, ja kuuluvat eri kieliryhmiin.

Se, että ympäristön kielestä, tässä tapauksessa ruotsista tulee vahvin kieli on tavallista. Ympäristön kieli on läsnä joka puolella, ja sitä tulee harjoiteltua paljon.

Ruotsia Inari oppi vasta päiväkodissa, mutta nykyään se on se kieli, jolla on helpointa ajatella ja ilmaista tunteita.

Inari Herd:

- *Mun mielestä se on helpointa ruotsiksi, se tuntuu vain helpommalta.*

språkkunskap
vahvistaa
stärka
ylläpitää
upprätthålla
kielitaito
språkkunskap
ryhmytyö
grupparbete
arvostaa
uppskatta

puola
polska

kieliryhmä
språkfamilj

ympäristö
miljö

harjoitella
öva

tunne
känsla

Kun osaa montaa eri kieltä, on tavallista, että kielet menevät joskus sekaisin. Voi käydä esimerkiksi niin, että jotain sanaa on vaikea kääntää vaikkapa suomesta ruotsiin.

Näin käy myös Inarille.

Inari Herd:

- *Koko ajan. Eniten ehkä ruotsi ja suomi ehkä, mutta joskus myös ruotsi ja puola.*

Inarin mielestä parasta monikielisyudessa on se, että on helpompi oppia uusia kieliä.

Ja koulussa ranskantunnilla myös Inari on huomannut sen, että monikieliset aivot ovat vähän paremmat aivot:

Inari Herd:

- *Kun mulla on jo niin monta kieltä, niin mun aivot voi omaksua aika paljon informaatiota. Minä muistan paremmin.*

Musiikkia

Lopuksi musiikkia, Arppa ja “Leikkiä sanoilla”:

*Leikkiä sanoilla jotka opin sinulta
kun pidin korvia höröllä
Onko olemassa leikkiä sanoilla
ilman taka-ajatuksia?
Vai piilekö tavujen takana pieni
ajatus suurista lavoista?
Leikkiä sanoilla ilman
taka-ajatuksia*

korvat höröllä

spetsa öronen

taka-ajatus

baktanke

Tässä kaikki tällä kertaa, kiva kun kuuntelit. Moi moi, ja seuraavaan kertaan!